

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2007
**Proba scrisă la MATEMATICĂ
PROBA D**
Varianta 096

Profilul: Filiera Teoretică: sp.: matematică-informatică, Filiera Vocatională, profil Militar, Specializarea: specializarea matematică-informatică

- ◆ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

La toate subiectele se cer rezolvări cu soluții complete

SUBIECTUL I (20p)

- (4p) a) Să se calculeze distanța dintre punctele $A(-2, -2, -2)$ și $B(3, 3, 3)$.
- (4p) b) Să se determine raza cercului $(x+1)^2 + (y-1)^2 = 9$.
- (4p) c) Să se determine ecuația tangentei la parabola $y^2 = 4x$ în punctul $P(4, 4)$.
- (4p) d) Să se calculeze modulul numărului complex $\frac{7+5i}{5-7i}$.
- (2p) e) Să se calculeze aria unui triunghi cu vârfurile în punctele $M(2, 0), N(3, 3)$ și $P(0, 2)$.
- (2p) f) Să se calculeze produsul $(\cos 1^\circ - \cos 7^\circ) \cdot (\cos 2^\circ - \cos 6^\circ) \cdot \dots \cdot (\cos 7^\circ - \cos 1^\circ)$.

SUBIECTUL II (30p)
1.

- (3p) a) Să se calculeze suma primilor 5 termeni dintr-o progresie aritmetică în care primul termen este 1 și rația este 4.
- (3p) b) Să se calculeze probabilitatea ca un element $n \in \{1, 2, 3, 4, 5\}$ să verifice relația $2^n \leq 3n$.
- (3p) c) Să se calculeze suma elementelor grupului $(\mathbf{Z}_7, +)$.
- (3p) d) Să se calculeze expresia $E = C_5^1 - C_5^2 + C_5^3 - C_5^4$.
- (3p) e) Să se rezolve în mulțimea numerelor reale ecuația $x^3 + 2x^2 + x + 2 = 0$.

2. Se consideră funcția $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = \sin x$.

- (3p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in \mathbf{R}$.
- (3p) b) Să se calculeze $\int_0^{\pi} f(x) dx$.
- (3p) c) Să se arate că funcția f este concavă pe intervalul $\left(0, \frac{\pi}{2}\right)$.
- (3p) d) Să se calculeze $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - f(0)}{x}$.
- (3p) e) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} \int_0^n \sin x dx$.

SUBIECTUL III (20p)

Se consideră matricele $I = \begin{pmatrix} 1-\sqrt{2} & 1 \\ \sqrt{2}-2 & \sqrt{2} \end{pmatrix}$, $L = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix}$, $K = \begin{pmatrix} \sqrt{1} & \sqrt{2} \\ \sqrt{4} & \sqrt{3} \end{pmatrix}$, $M = \begin{pmatrix} \sqrt{1} & \sqrt{3} \\ \sqrt{2} & \sqrt{4} \end{pmatrix}$

și mulțimea $U = \{X \in M_2(\mathbf{R}) \mid X^2 = X\}$.

- (4p) a) Să se calculeze determinantul și rangul matricei L .
- (4p) b) Să se verifice că $I \in U$ și că $L \in U$.
- (4p) c) Să se verifice că $\forall a, b \in \mathbf{R}$, matricele $\begin{pmatrix} 0 & a \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$ și $\begin{pmatrix} 0 & 0 \\ b & 1 \end{pmatrix}$ sunt din mulțimea U .
- (2p) d) Utilizând metoda inducției matematice, să se arate că dacă matricea $B \in U$, atunci $B^n = B$, $\forall n \in \mathbf{N}^*$.
- (2p) e) Să se arate că dacă matricea $A = \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix} \in U$, atunci $a+d \in \{0, 1, 2\}$.
- (2p) f) Să se scrie matricea M ca o sumă finită de matrice din mulțimea U .
- (2p) g) Să se arate că matricea K nu se poate scrie ca o sumă finită de matrice din mulțimea U .

SUBIECTUL IV (20p)

Se consideră mulțimea $A = \mathbf{R} - \{1, 2, 3, \dots, 2006\}$ și funcțiile $f : \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$,

$$f(x) = (x-1)(x-2)\dots(x-2006) \text{ și } g : A \rightarrow \mathbf{R}, \quad g(x) = \frac{1}{x-1} + \frac{1}{x-2} + \dots + \frac{1}{x-2006}.$$

- (4p) a) Să se calculeze $g'(x)$, $x \in A$.
- (4p) b) Să se arate că $g'(x) < 0$, $\forall x \in A$.
- (4p) c) Să se arate că $g(x) = \frac{f'(x)}{f(x)}$, $\forall x \in A$.
- (2p) d) Să se arate că $(f'(x))^2 > f(x) \cdot f''(x)$, $\forall x \in \mathbf{R}$.
- (2p) e) Să se determine numărul de asymptote verticale ale graficului funcției g .
- (2p) f) Să se calculeze $\int_{2007}^{2008} (g(x+1) - g(x)) dx$.
- (2p) g) Utilizând eventual rezultatul de la punctul c), să se arate că ecuația $f(x) - af'(x) = 0$ are exact 2006 soluții reale și distințe, $\forall a \in \mathbf{R}$.

Varianta 096

Subiectul I

- a) $5\sqrt{3}$. b) 3. c) $x-2y+4=0$. d) 1. e) 4. f) 0.

Subiectul II

1. a) 45. b) $\frac{3}{5}$. c) 0. d) 0. e) $(x+2)(x^2+1)=0$, cu solutia reala $x_1 = -2$.

2. a) $f(x)=\cos x$, $x \in \mathbf{R}$. b) $\int_0^\pi f(x)dx = -\cos x \Big|_0^\pi = 2$. c) $f'(x) = -\sin x$, pentru $x \in \left(0, \frac{\pi}{2}\right)$, $f''(x) < 0$, deci f este concavă pe $\left(0, \frac{\pi}{2}\right)$.

d) $f'(0) = 1$. e) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1 - \cos n}{n} = 0$.

Subiectul III

a) $\det L = 0$, rang $L = 1$.

b) $I^2 = \begin{pmatrix} 1-\sqrt{2} & 1 \\ \sqrt{2}-2 & \sqrt{2} \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1-\sqrt{2} & 1 \\ \sqrt{2}-2 & \sqrt{2} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1-\sqrt{2} & 1 \\ \sqrt{2}-2 & \sqrt{2} \end{pmatrix} = I$, deci $I \in U$.

$L^2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} = L$, deci $L \in U$.

c) $\begin{pmatrix} 0 & a \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 0 & a \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & a \\ 0 & 1 \end{pmatrix}$, $\forall a \in \mathbf{R}$, deci $\begin{pmatrix} 0 & a \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \in U$.

$\begin{pmatrix} 0 & 0 \\ b & 1 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ b & 1 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ b & 1 \end{pmatrix}$, $\forall b \in \mathbf{R}$, deci $\begin{pmatrix} 0 & 0 \\ b & 1 \end{pmatrix} \in U$.

d) Pentru $B \in U$, notăm $P(n): B^n = B$, pentru orice n natural nenul. $P(1)$ este evident adevărată. Considerăm $P(k)$ adevărată și avem $B^{k+1} = B^k \cdot B = B \cdot B = B^2 = B$, deci $P(k+1)$ adevărată. Conform principiului inducției matematice $P(n)$ este adevărată pentru orice n număr natural nenul.

e) Dacă $A \in U$ atunci $A^2 = A$ și deci $a^2 + bc = a$, $b(a+d) = b$, $c(a+d) = c$, $bc + d^2 = d$. Scăzând prima și ultima egalitate obținem $a^2 - d^2 = a - d$, deci $(a-d)(a+d) = a - d$. Pentru $a \neq d$ obținem $a+d=1$ iar pentru $a=d$, înlocuind în egalitatea pentru $b=0$ avem $a=0$ sau $a=1$, iar dacă $b \neq 0$ avem $a=\frac{1}{2}$.

Deoarece $a=d$ obținem $a+d=0$ sau $a+d=2$ sau $a+d=1$.

f) De exemplu $M = \begin{pmatrix} \sqrt{1} & \sqrt{3} \\ \sqrt{2} & \sqrt{4} \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 0 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 & \sqrt{3} \\ 0 & 1 \end{pmatrix} + \begin{pmatrix} 0 & 0 \\ \sqrt{2} & 1 \end{pmatrix} = L + A + B$, din b) avem

$L \in U$, iar din c) $A, B \in U$.

g) $\text{Tr } K = 1 + \sqrt{3}$, Fie $X_1, X_2, \dots, X_n \in U$, $n \in \mathbf{N}^*$, astfel încât $K = X_1 + \dots + X_n$. Atunci $\text{Tr}(X_1 + X_2 + \dots + X_n) = \text{Tr}(X_1) + \text{Tr}(X_2) + \dots + \text{Tr}(X_n) \in \mathbf{N}$, conform punctului e), deci K nu se poate scrie ca o sumă finită de matrici din U .

Subiectul IV

a) $g'(x) = -\frac{1}{(x-1)^2} - \frac{1}{(x-2)^2} - \dots - \frac{1}{(x-2006)^2}, \forall x \in A.$

b) $g'(x) = \left[\frac{1}{(x-1)^2} + \frac{1}{(x-2)^2} + \dots + \frac{1}{(x-2006)^2} \right] < 0, \forall x \in A.$

c)

$$\begin{aligned} \frac{f'(x)}{f(x)} &= \frac{(x-2) \cdot \dots \cdot (x-2006) + (x-1) \cdot (x-3) \cdot \dots \cdot (x-2006) + (x-1) \dots (x-2005)}{(x-1)(x-2) \dots (x-2006)} = \\ &= \frac{1}{x-1} + \frac{1}{x-2} + \dots + \frac{1}{x-2006} = g(x), \forall x \in A. \end{aligned}$$

d) Din c) obținem $f'(x) = f(x) \cdot g(x)$, deci $f''(x) = f'(x) \cdot g(x) + f(x) \cdot g'(x) =$

$$f'(x) \cdot \frac{f(x)}{f(x)} + f(x) \cdot g'(x). \text{ Deci } f''(x) \cdot f(x) = (f'(x))^2 + f^2(x) \cdot g'(x) < (f'(x))^2 \text{ deoarece din b)}$$

avem $g'(x) < 0$, pentru orice x din A .

e) Pentru $a \in \{1, 2, \dots, 2006\}$ avem $\lim_{\substack{x \rightarrow a \\ z < a}} g(x) = -\infty$ respectiv $\lim_{\substack{x \rightarrow a \\ z > a}} g(x) = \infty$ deci graficul lui

f cu 2006 asimptote verticale.

f) Pentru $a, b > 2006$, g continuă pe $[a, b]$, deci integrabilă pe $[a, b]$ și folosind c)

$$\text{avem } \int_a^b g(x) dx = \int_a^b \frac{f'(x)}{f(x)} dx = \ln|f(x)| \Big|_a^b = \ln|f(b)| - \ln|f(a)|$$

$$\text{respectiv } \int_a^b g(x+1) dx = \int_{a+1}^{b+1} g(t) dt = \int_{a+1}^{b+1} \frac{f'(t)}{f(t)} dt = \ln|f(t)| \Big|_{a+1}^{b+1} = \ln|f(b+1)| - \ln|f(a+1)|.$$

$$I = \int (g(x+1) - g(x)) dx = \ln|f(2009)| - \ln|f(2008)| - \ln|f(2008)| + \ln|f(2007)|.$$

Pentru $x \geq 2007$ avem $f(x) \geq 0$ deci

$$I = \ln \frac{f(2009) \cdot f(2007)}{f^2(2008)} = \ln \frac{3 \cdot 4 \cdot \dots \cdot 2008 \cdot 1 \cdot 2 \cdot \dots \cdot 2006}{(2 \cdot 3 \cdot \dots \cdot 2007)^2} = \ln \frac{2008! \cdot 2006!}{2 \cdot (2007!)^2} =$$

$$\ln \frac{2008}{2 \cdot 2007} = \ln \frac{1004}{2007}.$$

g) Pentru $a=0$ ecuația devine $f(x)=0$ și are 2006 soluții reale și distințe: $1, 2, \dots, 2006$;

$$\text{Pentru } a \neq 0 \text{ ecuația devine } \frac{f'(x)}{f(x)} = \frac{1}{a}, \text{ deci } g(x) = \frac{1}{a}.$$

Pentru $a > 0$ avem 2006 soluții distințe situate în intervalele $(1, 2), (2, 3), \dots, (2005, 2006), (2006, \infty)$, iar pentru $a < 0$ avem 2006 soluții distințe situate în $(-\infty, 1), (1, 2), \dots, (2005, 2006)$.